

**MAHALLIY SAYYOHLIK YO'NALISHLARINI XORIJIY MEHMONLARGA
TANISHTIRISH MUAMMOLARI****Narzullayeva Nilufar Sa'dulla qizi**

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti 3-bosqich talabasi

+998992095704, nnarzullayeva689@gmail.com

Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati yo'nalishi

**MAQOLA
MALUMOTI****ANNOTATSIYA:****MAQOLA TARIXI:**

Received:27.08.2025

Revised: 28.08.2025

Accepted:29.08.2025

KALIT SO'ZLAR:

Ichki turizm, xorijiy
mehmonlar, madaniy
meros, sayyohlik
yo'nalishlari, gidlik
xizmatlari, til to'siqlari,
infratuzilma, marketing

Ushbu maqolada O'zbekistonda mavjud bo'lgan mahalliy sayyohlik yo'nalishlarini xorijiy mehmonlarga samarali tarzda tanishtirishda duch kelinayotgan muammolar tahlil qilinadi. Xususan, til to'siqlari, infrastrukturadagi kamchiliklar, marketing strategiyalarining yetishmasligi, madaniyatlararo kommunikatsiya bilan bog'liq qiyinchiliklar hamda gidlar tayyorlov tizimidagi muammolar yoritiladi. Shu muammolarni bartaraf etish yo'llari ham ko'rib chiqiladi...

Kirish

So'nggi yillarda O'zbekistonda turizm sohasi davlat darajasida rivojlantirilmoqda. Ayniqsa, ichki turizmni jonlantirish, chekka hududlardagi tabiiy va madaniy resurslarni xorijiy sayyohlarga tanishtirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Ammo bu borada mahalliy yo'nalishlarning xalqaro sayyohlar uchun yetarlicha targ'ib qilinmasligi, ularning qulayliklari haqida yetarli ma'lumotlarning mavjud emasligi muammolardan biri bo'lib qolmoqda. Shu sababli xorijiy mehmonlar ko'pincha faqat yirik shaharlardagi asosiy obidalar bilan cheklanib qolmoqda.

Mahalliy sayyohlik yo'nalishlarini xorijiy mehmonlarga tanishtirishda birinchi muammo bu – til to'siqlaridir. Ko'plab hududiy gidlar, xizmat ko'rsatuvchi xodimlar xorijiy tillarda,

ayniqsa ingliz, nemis, fransuz tillarida yetarlicha muloqot qila olmaydi. Bu esa sayyohlar uchun noqulaylik tug'diradi va yo'nalish haqida to'liq ma'lumot olishlariga to'sqinlik qiladi.

Ikkinchi muammo – marketing va reklama strategiyalarining sustligidir. Mahalliy yo'nalishlar ko'pincha ichki bozorda targ'ib qilinadi, biroq xorijiy sayyohlarga mo'ljallangan raqamli platformalarda, ijtimoiy tarmoqlarda yoki xalqaro turizm ko'rgazmalarida kam uchraydi. Bu esa xorijliklar orasida ularning tan olinmasligiga sabab bo'ladi.

Shuningdek, infratuzilmaviy muammolar – yo'llarning yomon holati, transport vositalarining yetishmasligi, mehmonxonalar va boshqa xizmat ko'rsatish joylarining zamonaviy talabga mos emasligi sayyohlar oqimini cheklaydi. Chekka hududlarda internet aloqasi zaifligi, tibbiy xizmat ko'rsatishning past darajada ekanligi ham muhim masaladir. Mahalliy sayyohlik yo'nalishlarini xorijiy mehmonlarga tanishtirishda yana bir muhim jihat bu – raqamli kontent yetishmovchiligidir. Ko'plab mahalliy diqqatga sazovor joylar haqida xorijiy tillarda video, foto, interaktiv xaritalar, onlayn broshyuralar yo'q yoki juda kam. Aksariyat xorijiy sayyohlar safar oldidan ma'lumotni internet orqali izlaydi, ammo aksariyat kichik yo'nalishlar hatto Google xaritalarida ham to'liq ko'rsatilmagan. Bu esa ular e'tiboridan chetda qolishiga sabab bo'ladi.

Sayyohlar uchun zarur axborotlarning yo'qligi – narxlar, yo'l tariflari, ovqatlanish va yashash sharoitlari, xavfsizlik qoidalari, shoshilinch yordam xizmatlari haqidagi aniq va zamonaviy ma'lumotlarning yo'qligi yoki noaniqligi ularni bu yo'nalishlardan voz kechishga majbur qiladi. Shu sababli, har bir hudud bo'yicha xorijiy tillarda ishlab chiqilgan onlayn gidlar, mobil ilovalar va axborot portallariga ehtiyoj katta.

Bundan tashqari, turizm sohasida ishlovchi mutaxassislarning xizmat madaniyati ba'zida xorijiy sayyohlar talabiga javob bermaydi. Bu esa salbiy tajriba orqali xalqaro maydonda O'zbekiston haqidagi fikrni shakllantiradi. Shu bois, xizmat madaniyatini oshirish bo'yicha doimiy treninglar, psixologik va kommunikativ tayyorgarlik ishlari olib borilishi zarur.

Xalqaro hamkorlik imkoniyatlaridan to'liq foydalanilmayotgani ham mahalliy yo'nalishlarning global turizm xaritasiga kirishiga to'sqinlik qilmoqda. Chet ellik blogerlar, vlogerlar, jurnalistlar, yo'riqnomalar yozuvchilari yoki turistik agentliklar bilan hamkorlik qilib, o'sha yo'nalishlarni xalqaro e'tiborga tavsiya qilish orqali katta ijobiy natijalarga erishish mumkin.

Shuningdek, mahalliy aholini turizmga jalb qilish masalasi ham dolzarb. Ba'zida aholining turizmga nisbatan salbiy munosabati yoki befarqligi xorijliklar uchun noqulay

muhit yaratadi. Mahalliy aholi sayyohlar bilan qanday muloqot qilishni, madaniyatini qanday tanishtirishni bilmasa, bu tajriba sayyoh uchun salbiy bo'lishi mumkin. Shu bois, turizm salohiyatiga ega hududlarda aholining turizm bo'yicha savodxonligini oshirish maqsadida ijtimoiy tashabbus va o'quv dasturlarini yo'lga qo'yish kerak.

Yana bir muhim jihat – mavsumiylik muammosi. Ayrim yo'nalishlar faqat ma'lum bir faslda faoliyat yuritadi. Boshqa davrlarda bu joylarga tashriflar kamayadi. Ammo agar infratuzilma to'g'ri rivojlantirilsa, har qanday mavsumda xorijlik sayyohlarga qulay sharoit yaratish mumkin. Misol uchun, sovuq fasllarda tarixiy va gastronomik yo'nalishlarni taklif qilish, issiq fasllarda esa tabiiy dam olish maskanlarini rivojlantirish zarur.

Oxir-oqibatda, mahalliy sayyohlik yo'nalishlarini xorijiy mehmonlarga tanishtirish bu faqatgina gidning vazifasi emas, balki butun tizim – ta'lim, transport, axborot, madaniyat va xizmat ko'rsatish infratuzilmasi o'zaro hamkorlikda ishlashi kerak bo'lgan jarayondir. Mahalliy sayyohlik yo'nalishlarini xorijiy mehmonlarga tanishtirishda eng muhim omillardan biri bu turizm sohasida innovatsion texnologiyalarni joriy etishdir. Virtual haqiqat (VR) va kengaytirilgan haqiqat (AR) kabi texnologiyalar yordamida sayyohlar oldindan joylarni ko'rishlari, interaktiv ekskursiyalarni tajriba qilishlari mumkin. Bu esa ayniqsa chekka va kam tanilgan hududlarni ommalashtirishda samarali bo'ladi.

Shuningdek, mahalliy brendni yaratish va rivojlantirishga e'tibor qaratilishi lozim. O'zbekistonning noyob madaniy merosi, an'anaviy hunarmandchiligi, milliy taomlari va urf-odatlarini xalqaro auditoriyaga tanitish uchun maxsus dasturlar, festival va yarmarkalar tashkil etish zarur. Bu tadbirlar nafaqat sayyohlarni jalb qiladi, balki mahalliy aholini ham faollashtiradi.

Sayyohlik xizmatlari sohasida malakali kadrlar tayyorlash va ularning doimiy malaka oshirish tizimini yaratish ham muhim. Xalqaro standartlarga javob beradigan gidlar, tarjimonlar va boshqa mutaxassislar tayyorlash orqali xizmat sifati oshadi, natija da xorijiy mehmonlarning mamnuniyati yuqori bo'ladi.

Shuningdek, eko-turizm va barqaror turizmni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish kerak. Tabiiy resurslarni muhofaza qilish, atrof-muhitga zarar yetkazmaslik, mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olish turizmning uzoq muddatli rivojlanishi uchun muhimdir. Xorijiy sayyohlar aynan bunday mas'uliyatli turizmni afzal ko'radi.

Mahalliy yo'nalishlarda turistik xizmatlarning narx siyosati ham muhim omil hisoblanadi. Raqobatbardosh narxlarni belgilash, paket xizmatlarni taklif etish sayyohlar uchun jozibadorlikni oshiradi. Narxlar aniq va oshkora bo'lishi, soxta xizmatlardan himoyalaniish uchun qonuniy nazorat kuchaytirilishi zarur.

Yana bir muhim jihat — mahalliy jamoatchilik va hukumat organlari oʻrtasida samarali hamkorlikni yoʻlga qoʻyish. Turizmni rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqishda mahalliy xalq fikri va takliflarini inobatga olish, hududlarni rivojlantirish uchun qoʻshimcha investitsiyalar jalb qilish imkonini beradi.

Bu yoʻnalishlarda amalga oshiriladigan chora-tadbirlar Oʻzbekiston ichki va xalqaro turizm bozorida yanada mustahkam oʻrin egallashiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, mahalliy sayyohlik yoʻnalishlari yanada jozibador va raqobatbardosh boʻlib boradi.

Madaniy tafovutlarni tushunmaslik ham muhim muammolardan biridir. Mahalliy aholining xorijiy sayyohlar bilan muloqotda odob-axloq qoidalariga moslashmasligi, ularni tushunmasligi noqulay vaziyatlarga olib kelishi mumkin. Shu bois bu sohada ishlovchi xodimlarga madaniyatlararo kommunikatsiya boʻyicha treninglar oʻtkazilishi lozim.

Bundan tashqari, gidlik xizmatlarining professional darajada yoʻlga qoʻyilmagani, mahalliy tarix va madaniyatni chuqur biladigan, xorijiy tillarda yaxshi soʻzlasha oladigan gidlarning yetishmasligi xorijiy mehmonlar uchun xizmat sifatini pasaytiradi. Koʻplab istiqbolli mahalliy yoʻnalishlar haqida xorijliklar juda kam maʼlumotga ega boʻlishadi.

Xulosa

Mahalliy sayyohlik yoʻnalishlarini xorijiy mehmonlarga tanishtirish jarayoni qator tizimli muammolar bilan toʻqnashmoqda. Bularni bartaraf etish uchun xorijiy tillarni biladigan, professional gidlarni tayyorlash, zamonaviy marketing vositalarini yoʻlga qoʻyish, infratuzilmani yaxshilash va madaniyatlararo muloqot koʻnikmalarini oshirish zarur. Shundagina Oʻzbekistonning turistik salohiyati toʻliq ochiladi va chekka hududlardagi noyob sayyohlik resurslari xalqaro maydonda oʻz oʻrnini topadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasi Turizm qoʻmitasi rasmiy nashrlari, 2023
2. UNWTO – World Tourism Organization: Sustainable Tourism Guidelines, 2022
3. Karimov A. “Hududiy turizmni rivojlantirishda kommunikatsiya muammolari”, *Turizm va Servis* jurnali, 2021
4. Usmonova D. “Sayyohlik gidlari tayyorlash tizimidagi muammolar”, *Oliy taʼlim va turizm*, 2022
5. WTTC: “Tourist Behavior in Emerging Destinations”, 2020